АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Эрдэнэмандал сумын ЗДТГ-ын 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: АРА-2023/23-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Архангай аймаг 2023 он	Дарга,Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас:7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn Ахлах аудитор П.Цэцэгдулам Цахим хаяг: Tsetsegdulamp@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

2.АУДИТЫН САНАЛ, ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
65130 Цэцэрлэг, Архангай аймаг
Утас/Факс:976-70333141
И-мэйл: arkhangai@audit.gov.mn

2023.02.17 № 72

танай ____________-ны № ____________-т

ЭРДЭНЭМАНДАЛ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА З.МӨНХБАТ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Эрдэнэмандал сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан буруу илэрхийлэл нь материаллаг боловч өргөн тархаагүй гэж үзсэн бөгөөд санхүүгийн тайланд үзүүлэх нөлөөг эс тооцвол Эрдэнэмандал сумын ЗДТГ-ын 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

1. Тайлант оны эцэст 10,678.0 мянган төгрөгийн албан томилолтын зардлын өр төлбөрийн үлдэгдэлтэй.
2. Хог хаягдлын зардлыг анхан шатны баримтаас хөөн шалгахад хог тээврийн автомашины жолоочийн цалин, шимтгэл, татварт 10380.9 мянган төгрөгийг зарцуулсан.

Дээрх зөрчлүүд нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1, 6.4.8, 41.2.2. Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.3, Сангийн сайдын 190 дугээр тушаалаар батлагдсан "Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар"-тай нийцэхгүй, дүгнэлт хэсгийн зөрчлийн дүн материаллагаас хэтэрсэн, аудитын тохиолдсон байх, иж бүрэн байх, үнэлгээ ба хуваарилалт, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

D:\2019\АЛБАН БИЧИГ\2021 он\2022 A4 toot.doc

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Эрдэнэмандал сумын ЗДТГ нь 2022 онд үйл ажиллагаандаа Чанарын менежментийн тогтолцооны ISO 9001:2015, MNS ISO 9001:2016 олон улсын чанарын стандартыг нэвтрүүлж хөндлөнгийн байгууллагаар баталгаажуулсан гэрчилгээг хүлээн авсан байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 10 зорилтын хүрээнд 38 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг сумын Засаг даргаас 93 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.
Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.
Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

D:\2019\АЛБАН БИЧИГ\2021 он\2022 A4 toot.doc

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**137,231,065.93**	**77,287,848.96**
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	**137,231,065.93**	**77,287,848.96**
35400	**Хангамжийн материал**	**60,831,065.93**	**77,287,848.96**
35420	Аж ахуйн материал	36,906,065.93	29,178,848.96
35470	Бусад хангамжийн материал	23,925,000.00	48,109,000.00
35600	Мал амьтад	76,400,000.00	1.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**2,318,992,369.24**	**10,901,831,360.98**
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	**2,318,992,369.24**	**10,901,831,360.98**
39200	**Биет хөрөнгө**	**2,295,562,369.24**	**10,558,401,360.98**
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,083,466,425.46	2,183,545,707.73
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-106,979,010.68	-140,170,596.15
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	272,815,405.00	260,537,072.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-94,004,076.70	-89,511,257.54
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	85,659,217.38	73,203,516.92
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-42,529,486.97	-32,214,520.73
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	44,845,843.00	31,740,314.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-30,814,201.78	-8,878,355.59
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	210,892,200.00	4,555,672,108.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	-101,820,916.55	-20,629,679.97
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	1,547,825,463.00	4,186,205,940.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-683,794,491.92	-551,098,887.69
39217	Ном	110,000,000.00	110,000,000.00
39300	**Биет бус хөрөнгө**	**23,430,000.00**	**343,430,000.00**
39301	Програм хангамж	6,100,000.00	6,100,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	17,330,000.00	337,330,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II**	**2,456,223,435.17**	**10,979,119,209.94**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**0.00**	**10,678,000.00**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**0.00**	**10,678,000.00**
41300	**Өглөг**	**0.00**	**10,678,000.00**
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	0.00	10,678,000.00
5	**ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН**	**2,456,223,435.17**	**10,968,441,209.94**
51	**Засгийн газрын хувь оролцоо**	**2,456,223,435.17**	**10,968,441,209.94**
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	1,402,068,016.00	1,402,068,016.00
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	1,402,068,016.00	1,402,068,016.00
51200	**Хуримтлагдсан үр дүн**	**959,301,207.45**	**9,471,518,982.22**
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	923,622,555.47	959,301,207.45
51220	Тайлант үеийн үр дүн	35,678,651.98	8,512,217,774.77
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	94,854,211.72	94,854,211.72
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V**	**2,456,223,435.17**	**10,979,119,209.94**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**784,464,167.00**	**9,512,134,590.25**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**176,718,043.00**	**8,979,626,958.25**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**176,718,043.00**	**8,979,626,958.25**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**3,266,000.00**	**17,440,000.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,266,000.00	17,440,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	105,742,043.00	8,929,298,825.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	67,710,000.00	32,888,133.25
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**607,746,124.00**	**532,507,632.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**84,186,424.00**	**13,246,432.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	84,186,424.00	2,606,432.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0.00	10,640,000.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**523,559,700.00**	**519,261,200.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	523,559,700.00	519,261,200.00
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**748,785,515.02**	**849,265,215.27**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**748,785,515.02**	**849,265,215.27**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**737,738,900.02**	**818,736,167.27**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**271,948,074.00**	**295,195,749.00**
210101	Үндсэн цалин	271,948,074.00	233,791,201.00
210102	Нэмэгдэл	0.00	42,130,101.00
210104	Урамшуулал	0.00	19,274,447.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**35,251,011.00**	**36,217,608.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	24,701,490.97	25,057,404.99
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,760,324.07	2,947,927.28
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,208,258.55	2,358,341.56
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	503,838.23	532,175.91
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,077,099.18	5,321,758.26
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**19,300,000.00**	**58,746,432.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,300,000.00	8,767,432.00
210302	Түлш, халаалт	15,800,000.00	37,979,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	200,000.00	12,000,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**53,237,817.00**	**44,268,589.00**
210401	Бичиг хэрэг	5,301,500.00	4,800,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	19,158,610.00	9,763,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,700,000.00	4,200,000.00

210404	Ном, хэвлэл	500,000.00	413,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	11,760,560.00	24,331,889.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	11,817,147.00	760,300.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	760,000.00	0.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**13,128,226.00**	**14,350,000.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	679,500.00	0.00
210604	Урсгал засвар	12,448,726.00	14,350,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**7,000,000.00**	**14,678,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	7,000,000.00	14,678,000.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**22,684,838.00**	**20,981,006.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	20,541,764.00	20,243,232.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	500,000.00	84,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	100,000.00	0.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	173,074.00	145,074.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	110,000.00	1.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,160,000.00	500,000.00
210807	Газрын төлбөр	100,000.00	8,700.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**314,428,934.02**	**334,298,783.27**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	116,969,390.00	138,490,550.22
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	360,000.00	0.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	197,099,544.02	195,808,233.05
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**11,046,615.00**	**30,529,048.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**9,600,000.00**	**23,622,000.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	0.00	20,022,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,600,000.00	3,600,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**1,446,615.00**	**6,907,048.00**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,446,615.00	6,907,048.00
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	**35,678,651.98**	**8,662,869,374.98**
V	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН**	**0.00**	**150,651,600.21**
225001	Үндсэн хөрөнгө, бараа материал худалдсаны гарз	0.00	150,651,600.21
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)**	**35,678,651.98**	**8,512,217,774.77**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)**	**611,012,124.00**	**549,947,632.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**3,266,000.00**	**17,440,000.00**
120	**Нийтлэг татварын бус орлого**	**3,266,000.00**	**17,440,000.00**
120004	**Төсөв байгууллагын өөрийн орлого**	**3,266,000.00**	**17,440,000.00**
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	3,266,000.00	17,440,000.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**607,746,124.00**	**532,507,632.00**
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	**84,186,424.00**	**13,246,432.00**
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	84,186,424.00	2,606,432.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0.00	10,640,000.00
1320	**Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих**	**523,559,700.00**	**519,261,200.00**
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	523,559,700.00	519,261,200.00
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**535,828,324.00**	**549,947,632.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**535,828,324.00**	**549,947,632.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**524,781,709.00**	**519,418,584.00**
2101	**Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил**	**271,911,600.00**	**295,195,749.00**
210101	Үндсэн цалин	271,911,600.00	234,630,734.00
210102	Нэмэгдэл	0.00	41,349,939.00
210104	Урамшуулал	0.00	19,215,076.00
2102	**Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл**	**35,262,485.00**	**36,217,608.00**
210201	Тэтгэврийн даатгал	24,938,746.42	25,057,404.99
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,534,542.62	2,947,927.28
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,208,258.55	2,358,341.56
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	503,838.23	532,175.91
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,077,099.18	5,321,758.26
2103	**Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал**	**19,300,000.00**	**58,746,432.00**
210301	Гэрэл, цахилгаан	2,541,694.00	8,767,432.00
210302	Түлш, халаалт	16,558,306.00	37,979,000.00
210303	Цэвэр, бохир ус	200,000.00	12,000,000.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	**39,696,440.00**	**44,268,789.00**
210401	Бичиг хэрэг	5,000,000.00	4,800,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	16,571,240.00	9,763,200.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,700,000.00	4,200,000.00
210404	Ном, хэвлэл	500,000.00	413,200.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	11,800,000.00	24,332,389.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,125,200.00	760,000.00
2105	**Нормативт зардал**	**500,000.00**	**0.00**
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	500,000.00	0.00
2106	**Эд хогшил, урсгал засварын зардал**	**17,227,600.00**	**14,350,000.00**
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1,000,000.00	1.00
210604	Урсгал засвар	16,227,600.00	14,350,000.00
2107	**Томилолт, зочны зардал**	**7,000,000.00**	**4,000,000.00**
210702	Дотоод албан томилолт	7,000,000.00	4,000,000.00

2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	**23,969,584.00**	**20,981,006.00**
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	21,642,184.00	20,243,232.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	500,000.00	84,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	100,000.00	0.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	300,000.00	145,074.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	167,400.00	0.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,160,000.00	500,000.00
210807	Газрын төлбөр	100,000.00	8,700.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	**109,914,000.00**	**45,659,000.00**
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	109,554,000.00	45,659,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	360,000.00	0.00
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**11,046,615.00**	**30,529,048.00**
2132	**Бусад урсгал шилжүүлэг**	**9,600,000.00**	**23,622,000.00**
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	0.00	20,022,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	9,600,000.00	3,600,000.00
2134	**Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт**	**1,446,615.00**	**6,907,048.00**
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	1,446,615.00	6,907,048.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	75,183,800.00	0.00
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	**-75,183,800.00**	**0.00**
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	0.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	**2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,402,068,016.00**	**94,854,211.72**	**923,622,555.47**	**2,420,544,783.19**
3	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**1,402,068,016.00**	**94,854,211.72**	**923,622,555.47**	**2,420,544,783.19**
9	**Тайлант үеийн үр дүн**	**0.00**	**0.00**	**35,678,651.98**	**35,678,651.98**
10	**2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл**	**1,402,068,016.00**	**94,854,211.72**	**959,301,207.45**	**2,456,223,435.17**
11	**2022 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл**	**1,402,068,016.00**	**94,854,211.72**	**959,301,207.45**	**2,456,223,435.17**
13	**Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл**	**1,402,068,016.00**	**94,854,211.72**	**959,301,207.45**	**2,456,223,435.17**
19	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	8,512,217,774.77	8,512,217,774.77
20	**2022 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл**	**1,402,068,016.00**	**94,854,211.72**	**9,471,518,982.22**	**10,968,441,209.94**

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	536,701,200.00	529,794,152.00	6,907,048.00	98.71
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	536,701,200.00	529,794,152.00	6,907,048.00	98.71
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	513,079,200.00	506,172,152.00	6,907,048.00	98.65
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	295,200,000.00	295,195,749.00	4,251.00	100.00
210101	Үндсэн цалин	295,200,000.00	234,630,734.00	60,569,266.00	79.48
210102	Нэмэгдэл	0.00	41,349,939.00	-41,349,939.00	0.00
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
210104	Урамшуулал	0.00	19,215,076.00	-19,215,076.00	0.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	36,900,000.00	36,217,608.00	682,392.00	98.15
210201	Тэтгэврийн даатгал	25,092,000.00	25,057,404.99	34,595.01	99.86
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,952,000.00	2,947,927.28	4,072.72	99.86
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,361,600.00	2,358,341.56	3,258.44	99.86
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	590,400.00	532,175.91	58,224.09	90.14
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	5,904,000.00	5,321,758.26	582,241.74	90.14
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	59,979,000.00	58,746,432.00	1,232,568.00	97.95
210301	Гэрэл, цахилгаан	10,000,000.00	8,767,432.00	1,232,568.00	87.67
210302	Түлш, халаалт	37,979,000.00	37,979,000.00	0.00	100.00
210303	Цэвэр, бохир ус	12,000,000.00	12,000,000.00	0.00	100.00
210304	Байрны түрээс	0.00	0.00	0.00	0.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	46,293,200.00	44,105,589.00	2,187,611.00	95.27
210401	Бичиг хэрэг	4,800,000.00	4,800,000.00	0.00	100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	9,600,000.00	9,600,000.00	0.00	100.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,200,000.00	4,200,000.00	0.00	100.00
210404	Ном, хэвлэл	413,200.00	413,200.00	0.00	100.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	26,520,000.00	24,332,389.00	2,187,611.00	91.75
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	760,000.00	760,000.00	0.00	100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	14,350,000.00	14,350,000.00	0.00	100.00
210604	Урсгал засвар	14,350,000.00	14,350,000.00	0.00	100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	4,000,000.00	4,000,000.00	0.00	100.00
210702	Дотоод албан томилолт	4,000,000.00	4,000,000.00	0.00	100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	20,009,700.00	19,137,774.00	871,926.00	95.64
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	18,421,000.00	18,400,000.00	21,000.00	99.89
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	730,000.00	84,000.00	646,000.00	11.51
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	200,000.00	145,074.00	54,926.00	72.54
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	150,000.00	0.00	150,000.00	0.00

210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	500,000.00	500,000.00	0.00	100.00
210807	Газрын төлбөр	8,700.00	8,700.00	0.00	100.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	36,347,300.00	34,419,000.00	1,928,300.00	94.69
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	36,347,300.00	34,419,000.00	1,928,300.00	94.69
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	23,622,000.00	23,622,000.00	0.00	100.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	23,622,000.00	23,622,000.00	0.00	100.00
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	20,022,000.00	20,022,000.00	0.00	100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	3,600,000.00	3,600,000.00	0.00	100.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	536,701,200.00	529,794,152.00	6,907,048.00	98.71
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	478,094,400.00	512,354,152.00	-34,259,752.00	107.17
320001	Орон нутгийн төсвөөс	478,094,400.00	512,354,152.00	-34,259,752.00	107.17
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	58,606,800.00	17,440,000.00	41,166,800.00	29.76
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	21,840,000.00	17,440,000.00	4,400,000.00	79.85
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	36,766,800.00	0.00	36,766,800.00	0.00
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	57.00	57.00	0.00	100.00
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1.00	1.00	0.00	100.00
610001	Төсвийн байгууллага	1.00	1.00	0.00	100.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	28.00	28.00	0.00	100.00
620001	Удирдах ажилтан	8.00	8.00	0.00	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	15.00	15.00	0.00	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	5.00	5.00	0.00	100.00
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	28.00	28.00	0.00	100.00
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	11.00	11.00	0.00	100.00
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	15.00	15.00	0.00	100.00
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	2.00	2.00	0.00	100.00

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**13,246,432.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**13,246,432.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	13,246,432.00
2104	**Хангамж, бараа материалын зардал**	163,200.00
210402	Тээвэр, шатахуун	163,200.00
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	1,843,232.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,843,232.00
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	11,240,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	11,240,000.00
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	13,246,432.00
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	13,246,432.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,606,432.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	10,640,000.00
IV	**НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(II)-(I)**	
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-

4.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Эрдэнэмандал сумын ЗДТГ нь тайлант хугацаанд шилэн дансанд оруулбал зохих 142 мэдээллийг хугацаанд нь байршуулж, төсөв өмч хөрөнгө зарцуулах 2,609.0 мянган төгрөгийн 17 тушаал, шийдвэр, 7600.0 мянган төгрөгийн 1 зарлагын мөнгөн гүйлгээг мэдээлээгүй орхигдуулсан байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6-р зүйлийн 6.4.5, 6.4.8 дахь заалтыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: *Зөрчлийг таслан зогсоож Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах албан шаардлага хүргүүллээ.*

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Тус сумын ЗДТГ-ын 2022.02.07-ны өдрийн А/07 дугаар тушаалаар Орон нутгийн хөгжлийн сан, Хоршоо хөгжүүлэх сан, Орон нутгийн сан, Соёлын төв хариуцсан нягтлан бодогчоор П.Бүүвэйбаатарыг томилж тайлант хугацаанд 7,600.0 мянган төгрөгийн цалин олгосон. Энэ нь Төрийн албаны зөвлөлийн 2019 оны 40 дүгээр тогтоолоор баталсан сумын "Санхүү албаны дарга"-ын ажлын байрны тодорхойлолтын 12 дахь заалтыг зөрчиж байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх, батлагдсан орон тоонд багтаж ажиллах албан шаардлага хүргүүллээ.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалт, бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шалгасан зүйлүүд нь холбогдох шалгуурт нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар алдаа[1] илрээгүй, харин залруулагдаагүй нийт 278,239.4 мянган төгрөгийн зөрчил[2] илэрсэнд 23,486.8 мянган төгрөгийн зөрчлийг арилгах 3 албан шаардлага, 254,752.6 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 зөвлөмж хүргүүллээ.

3.1 Албан шаардлага

3.1.1 Хог хаягдлын зардлыг анхан шатны баримтаас хөөн шалгахад хог тээврийн автомашины жолоочийн цалин, шимтгэл, татварт 10,380.9 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь Сангийн сайдын 190 дүгээр тушаалаар батлагдсан "Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар"-ын "Энгийн болон аюултай, овор хэмжээ ихтэй хог хаягдлыг хог хаягдлын тухай хууль болон холбогдох эрх зүйн актын дагуу устгах, ариутгах, тээвэрлэх, хортон шавж мэрэгчдийн устгал, ариутгал, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, хэрэгслүүдийг ариутгах, халдваргүйжүүлэхтэй холбоотой гарсан төлбөр болон бусад хураамжууд энд хамаарна" гэснийг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгах, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүллээ.

3.1.2 Шинэ багийн төвийн нээлтийн үйл ажиллагаанд дурсгалын зүйл худалдан авахад 135.0 мянга, 2022 оны шилдгүүдийн шагналд 1,372.9 мянга, модны манаачийн урамшууланд 270.0 мянга, Олон улсын эмэгтэйчүүдийн баярыг тохиолдуулан албан байгууллага аж ахуйн нэгжүүдийн дунд зохион байгуулсан мөсний баяр-2022 тэмцээний шагналд 650.0 мянга, нийт 2,427.9 мянган төгрөгийг төсвөөс зарцуулсан нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.3. "хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгах, таслан зогсоох албан шаардлага хүргүүллээ.

3.1.3 Тайлант оны албан томилолтын зардлын төсөв 4000.0 мянган төгрөг батлагдсаныг гүйцэтгэлээр бүрэн зарцуулж, санхүүгийн тайланд 10,678.0 мянган төгрөгийн томилолтын зардлын өр үүсгэсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн "6.4.1.төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах", "6.4.8.төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх", 41 дүгээр зүйлийн 41.2.2. "батлагдсан төсвийн хүрээнд зарлага гаргах", Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2.3 "Сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнийг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж, бичиг хэрэг, тээвэр шатахуун, дотоод албан томилолт болон холбогдох бусад зардлыг хэмнэх" гэсэн заалтуудыг тус тус зөрчсөн байна.
Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүллээ.

Эрдэнэмандал сумын ЗДТГ нь тайлант хугацаанд шилэн дансанд оруулбал зохих 142 мэдээллийг хугацаанд нь байршуулж, төсөв өмч хөрөнгө зарцуулах 2,609.0 мянган төгрөгийн 17 тушаал, шийдвэр, 7600.0 мянган төгрөгийн 1 зарлагын мөнгөн гүйлгээг мэдээлээгүй орхигдуулсан байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6-р зүйлийн 6.4.5, 6.4.8 дахь заалтыг тус тус зөрчсөн байна.

Шийдвэрлэсэн нь: *Зөрчлийг таслан зогсоож Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллах албан шаардлага хүргүүллээ.*

3.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

3.2.1.Үндсэн хөрөнгөтэй холбоотой асуудал

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Илрүүлэлт: Тус байгууллагын өмчлөлд элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн, ашиглалтын хугацаа нь дууссан 78 нэр төрлийн 254,752.5 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгө бүртгэлтэй байна.

Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 31.3.2 "илүүдэл эд хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нь нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж, засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн үнийг төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагатай зөвшилцөн тогтоох" гэж заасныг зөрчиж байна.

Өгсөн зөвлөмж: Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.3.2 дахь заалтыг хэрэгжүүлэн ажиллах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төрийн аудитын байгууллагад 2023 оны 06 дугаар сарын 10 -ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Эрдэнэмандал сумын ЗДТГ	4	278239.4	0	0	3	23486.8	1	254752.6	0	0	0	0

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Эрдэнэмандал сумын ЗДТГ	1	0	0	0	1	-	-	-
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Эрдэнэмандал сумын ЗДТГ	1	7600.0	0	0	1	7600.0	0	0